

Mokymosi stiliaus nustatymo įrankio panaudojimo metodinės rekomendacijos

Mokymosi stiliaus nustatymo įrankio paskirtis

Mokymosi stiliaus nustatymo įrankio paskirtis – padėti mokiniui išsiaiškinti savo mokymosi stilių ir suprasti, kiek jam būdingi regimasis (vizualinis), girdimasis (audialinis) ir veikimo (kinestetinis) mokymosi stiliai; paskatinti pagalvoti apie tinkamiausius mokymosi būdus, padedančius per tą patį laiką išmolti daugiau ir geriau; sužadinti norą tobulinti jam mažiau būdingo stiliaus gebėjimus, kurie gali būti naudingi ieškant geriausio sprendimo įvairiose situacijose. Manoma, kad žmogaus mokymosi stilių lemia prigimtis, todėl mokinys geriausių rezultatų gali pasiekti mokydamasis savo mokymosi stiliui labiausiai tinkančiais būdais. Tačiau augant ir įgyjant patirties, išmokstama prisitaikyti prie skirtingų situacijų ir pasinaudoti kitiems mokymosi stiliams tinkamais mokymosi būdais.

Mokymosi stiliaus nustatymo įrankio struktūra

Mokymosi stiliaus nustatymo įrankį sudaro trys dviejų tipų mokymosi objektai (MO): tekstas su užduotimis, skirtas 5–6 klasių mokiniams, tekstas su užduotimis 7–8 klasių mokiniams ir klausimynas 5–8 klasių mokiniams (žr. lentelę).

Lentelė. Mokymosi stiliaus nustatymo įrankį sudarančių mokymosi objektų tipai ir paskirtis.

MO tipas	MO skaičius	Paskirtis
Tekstas apie trijų mokinių mėgstamas mokymosi veiklas su 6 užduotimis	1 MO 5–6 klasėms	Padėti mokiniams išsiaiškinti, pagal kokius požymius išskiriami regimasis (vizualinis), girdimasis (audialinis) ir veikimo (kinestetinis) mokymosi stiliai.
Tekstas apie kelių mokinių mokymosi patirtis pasirenkant įvairius mokymosi būdus su 6 užduotimis	1 MO 7–8 klasėms	Padėti mokiniams suprasti, kaip pasirinkti sau priimtinus ir konkrečiai mokymosi situacijai tinkančius mokymosi būdus, kai per tą patį laiką siekiama išmolti daugiau ir geriau.
Klausimynas „Koks mano mokymosi stilius?“	1 MO 5–8 klasėms	Padėti mokiniams išsiaiškinti, koks mokymosi stilius jiems būdingiausias, paskatinti pagalvoti apie tai, kokiais būdais mokydamiesi jie galėtų pasiekti daugiau ir geriau išmolti.

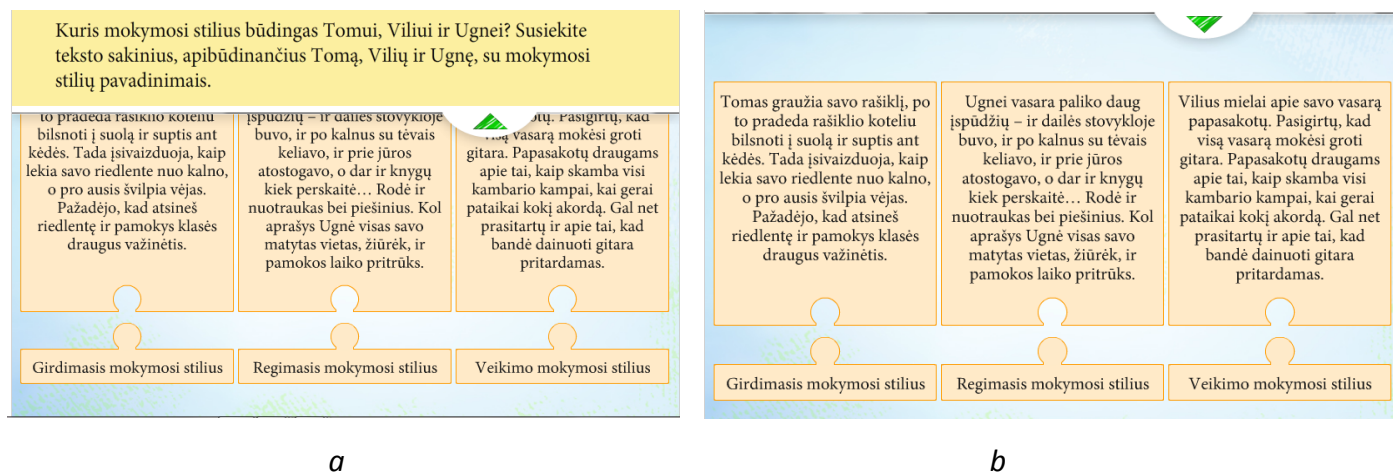
Visos užduotys, kurios siūlomos mokiniams atlikti nagrinėjant tekstus, yra uždarojo tipo: prašoma rasti ir pabraukti informaciją tekste, užpildyti tekstą, pasirinkti vieną atsakymą iš pasiūlytųjų, grupuoti teiginius arba priskirti juos prie tam tikro mokymosi stiliaus.

Visos su tekstu susijusios užduotys pateikiamos pradiniame MO lange. Kompiuterio pele spustelėjus mygtuką „Užduotys“, šalia teksto parodomas užduočių piktogramos (žr. 1 pav.)

1 pav. MO tekstas ir užduotys 5–6 klasei.

Pasirinkus užduotį spustelint piktogramą, ekrane pasirodo pradinis užduoties langas su išskleista užduoties formuluoote (žr. 2a pav.). Perskaičius užduotį, reikia spustelėti žalią trikampį mygtuką, kad užduoties formuluoatė susiskleistų ir būtų galima matyti visą užduotį (žr. 2b pav.).

2 pav. Priskyrimo užduoties pavyzdys.

Atlikus užduotį galima patikrinti, ar ji atlikta teisingai. Suklydus siūloma užduotį bandyti atlikti dar kartą.

Klausimynas „Koks mano mokymosi stilius?“ sudarytas iš 40 klausimų su pasirenkamaisiais atsakymais. Atvėręs pradinį klausimyno langą, mokinys turi įrašyti savo vardą ir / ar pavardę (žr. 2a pav.).

Koks mano mokymosi stilius?

Atsakęs į klausimus išsiaiškinsi, koks mokymosi stilius tau būdingas, ir sužinosi, kokie mokymosi būdai tau padėtų greičiau ir lengviau išmolti.

Klausimyne nėra teisingų ar neteisingų atsakymų, todėl atsakydamas ilgai nesvarstyk ir rinkis tą atsakymą, kuris tau labiausiai tinka. Tam, kad rezultatai būtų tiksliausi, atsakyk į visus klausimus.

Irašyk savo vardą ir pavardę.

Pradėti

a

1. Praėjus kelioms dienoms po kokio nors renginio tu geriausiai atsimeni...

- apie ką buvo kalbama, kokia skambėjo muzika, ar buvo triukšminga.
- kaip atrodė žmonės, kaip jie buvo apsirengę, kokios spalvos vyravo.
- kaip jautėsi renginyje, ar buvo gera, smagu, jauku.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 Baigti

b

2 pav. Mokymosi stiliaus nustatymo klausimyno langai: a) pradinis; b) 1-ojo klausimo.

Klausimai ekrane rodomi po vieną. Kaskart mokinys turi pasirinkti ir pažymėti tik vieną jam labiausiai tinkantį atsakymą. Kitas klausimas pasirodo ekrane tik spustelėjus ekrano apačioje esantį mygtuką su klausimo numeriu (žr. 2b pav.). Mokiniui atsakius į visus klausimus, parodomi apibendrinti rezultatai: šalia nurodyto mokymosi stiliaus parašytas jį atitinkančių mokinio pasirinktų atsakymų skaičius. Didžiausias pasirinktų atsakymų skaičius mokiniui parodo jo vyraujančią mokymosi stilių. Prie kiekvieno mokymosi stiliaus pateikiami patarimai, kaip mokytis (žr. 3 pav.).

Vardas, pavardė: Jonas

Koks mano mokymosi stilius?

Atlikai mokymosi stiliaus nustatymo testą. Toliau pateikiami tavo rezultatai – mokymosi stilius ir atsakymų, pagal kuriuos buvo nustatytas šis mokymosi stilius, skaičius. Prie mokymosi stiliaus pateikiami patarimai.

Perskaityk patarimus prie to mokymosi stiliaus, kurio atsakymų surinkai daugiausia. Šie patarimai tau padės lengviau ir greičiau išmolti.

Jei surinkai daugumą vienodą skaičių atsakymų, rodančių du ar tris mokymosi stilius, tau būdingas mišrus mokymosi stilius, todėl perskaityk patarimus prie tų mokymosi stilių, kuriuos nurodančių atsakymų skaičius yra panašus.

Po patarimais pateikiami testo klausimai ir atsakymai, pagal kuriuos nustatytas mokymosi stilius (vienetukai reiškia regimajį mokymosi stilių, dvejetukai – girdimajį, o trejetukai – veikimo). Tavo pasirinkti atsakymai pažymėti varnele.

Regimasis (vizualinis) mokymosi stilius 19 atsakymų

Patarimai, kaip mokytis

- Piešk ir braižyk su mokomąja medžiaga susijusias schemas, minčių žemėlapius, grafikus.
- Kurk įvairius plakatus, paveikslėlius.

Kartoti Išsaugoti

Girdimasis (audialinis) mokymosi stilius 5 atsakymai

Patarimai, kaip mokytis

- Naudokis garso įrašais. Gali įsirašyti pamokas į diktofoną, namuose išklausysi jas dar kartą.
- Skaityk garsiai ar pašnibždomis, „kalbėkis su savimi“.
- Jei nori ką nors įsiminti, kartok garsiai ir ritmiškai, pasitelk žodžių asociacijas.
- Paprašyk, kad kas nors tau perskaitytų ar papasakotų apie tai, ką reikia išmolti.
- Jei yra galimybė, dirbk kartu su kitais, klausykitis ir diskutuok.
- Savo darbo kambaryje sukurk sau tinkamiausią garsinę aplinką – gal visiška tyla, gal rami foninė muzika, o gal ritmingi linksni įrašai.

Veikimo (kinestetinis) mokymosi stilius 7 atsakymai

Patarimai, kaip mokytis

- Vaikščiok ar kitaip ritmingai judėk, keisk savo kūno padėtį.
- Persirašyk savo pamokos užrašus, svarbiausią informaciją pasibrauk.
- Jei tik įmanoma, atlik bandymus, apie kuriuos skaitai, ar susikurk modelius.
- Būtinai daryk reguliarias pertraukėles ir per jas nuveik ką nors malonaus – piešk, konstruok ir pan.
- Emocingai reaguok į mokomąją medžiagą – šypsokis, linksėk, raukykis...
- Dalyvauk ekskursijose, praktiniuose užsiėmimuose, lankykitis muziejuose, stebėk, kaip kiti ką nors atlieka.
- Nuolat keisk ir pervarkyk savo mokymosi vietą.

Kartoti Išsaugoti

3 pav. Mokymosi stiliaus nustatymo klausimyno rezultatų ir patarimų mokiniui pateikimo langai.

Po apibendrintais klausimyno rezultatais pateikiamas visas klausimynas sugrupuojant klausimus pagal mokinio pasirinktus atsakymus su šalia jų skaičiais pažymėtais mokymosi stiliais (1 – regimasis stilius; 2 – girdimasis; 3 – veikimo). Mokinio pasirinkti atsakymai pažymėti varnele (žr. 4 pav.).

Klausimai su tavo pasirinktais atsakymais, pagal kuriuos buvo nustatytas regimasis (vizualinis) mokymosi stilius Taškai

2. Per vasaros atostogas susipažinai su keliais bendraamžiais. Praėjus kelioms savaitėms tu geriausiai prisimeni naujų pažįstamųjų...

vardus. 2

eiseną, manieras, judesius. 3

✓ veidus. 1

4. Kalbantis būrelyje draugų, tu...

✓ stengiesi stovėti nuo draugų šiek tiek atokiau, nes taip lengviau matyti; žiūri į akis. 1

klausydamasis kartais pasuki ausį į pašnekovą, nemėgsti žiūrėti į akis; tau patinka ilgi pokalbiai. 2

prieini gana arti, mėgsti liesti žmones, atkreipdamas jų dėmesį ar reikšdamas jausmus. 3

Kartoti Išsaugoti

4 pav. Mokymosi stiliaus nustatymo klausimyno rezultatų pateikimo langas – mokinio pasirinkti atsakymai, pagal kuriuos nustatytas mokymosi stilius, pažymėti varnele.

Visą rodomą informaciją mokinys gali išsaugoti (PDF formatu) ir atsispausdinti.

Mokymosi stiliaus nustatymo įrankio naudojimas

Mokymosi stiliaus nustatymo įrankyje užduotys ir klausimai nėra siejami su konkrečiais mokomaisiais dalykais. Todėl šį įrankį galima taikyti ne tik per pamokas, bet ir per neformaliąją veiklą, klasės valandėles, siekiant įvairių tikslų.

- *Skatinti ir padėti mokiniams pažinti bei suprasti savo mokymąsi.* Gali naudoti klasės auklėtojai ar mokyklų psichologai. Mokiniam nusistačius savo mokymosi stilių turėtų vykti individualūs pokalbiai, apibendrintų rezultatų aptarimas klaseje, numatant, kaip tobulinti mokymą ir mokymąsi. Skatinant mokinius tobulėti, galima padėti jiems įvaldyti naujus skirtingiems stiliams tinkančius mokymosi būdus ir strategijas. Su klasės mokinių mokymosi stilių nusistatymo rezultatais galima supažindinti tėvus ir su klase dirbančius mokytojus, kad jie galėtų padėti mokiniams mokytis, parinkti jiems tinkamiausius mokymo ir mokymosi būdus.
- *Diferencijuoti ir individualizuoti mokymą(si).* Dalykų mokytojai, išsiaiškinę, kokie yra vyraujantys mokinių mokymosi stiliai, gali geriau pritaikyti naujos medžiagos pateikimo ir mokymosi būdus, mokymosi ir vertinimo užduotis.
- *Suburti mokinius veiksmingam darbui grupėmis ar komandomis.* Atsižvelgiant į tikslą ir jam įgyvendinti numatomas veiklas, gali būti suburiamos skirtingų mokymosi stilių arba vienodo vyraujančio stiliaus mokinių grupės. Tikėtina, kad skirtingų mokymosi stilių mokinių grupės geriau atliktų skirtingo pobūdžio užduotis, kūrybiškiau spręstų problemas, o to paties stiliaus – veiksmingai naudotų visiems grupės nariams priimtinausius mokymosi ir veiklos būdus.

Naudojant mokymosi stiliaus nustatymo įrankį tikslinga, kad mokiniai pirmiausia išsiaiškintų, kokie yra mokymosi stiliai ir pagal kokius požymius jie išskiriami. Tam skirtas mokymosi objektas „Tekstas ir užduotys 5–6 kl.“ Tekste pasakojama, kaip jaučiasi, mąsto ir elgiasi skirtingo mokymosi stiliaus mokiniai konkrečiose situacijose. Mokiniam padedama suprasti, kad mokymosi stilius nerodo žmogaus kompetencijų, o tik nusako polinkius ir tam tikroms veikloms teikiamą pirmenybę. Taip pat siekiama, kad mokiniai suvoktų, jog nėra nei gerų, nei blogų mokymosi stilių ir kad žmonės dažnai turi skirtingiems mokymosi stiliams būdingų bruožų.

Kai mokiniai išsiaiškina mokymosi stilių bruožus, jiems pasiūlomas klausimynas, skirtas nusistatyti savo vyraujančių mokymosi stilių. Klausimynas ne tik padės mokiniui išsiaiškinti, koks mokymosi stilius jam yra būdingiausias, bet ir geriau suprasti savo mokymosi ypatumus, pasinaudoti turimais privalumais ar kompensuoti trūkumus. Mokytojai, žinodami mokinių mokymosi stilius, galės parinkti jiems priimtinesnę veiklą pamokoje, skirti diferencijuotas namų darbų užduotis, lanksčiau taikyti įvairius mokymo metodus ir medžiagą, kad ugdymo turinys taptų prieinamas ir patrauklus kuo didesnei daliai mokinių ir kuo daugiau jų patirtų mokymosi sėkmę. Peržiūrėdami klausimyno rezultatus mokiniai ras patarimų, skatinančių susimąstyti apie tai, kokiais būdais mokydami jie galėtų pasiekti geresnių rezultatų.

Žinant vyraujančius mokinių mokymosi stilius galima padėti ugdytis kitus, jiems mažiau būdingus stilius, kurie tam tikrose situacijose gali padėti sėkmingiau mokytis ir įveikti kylančias kliūtis. Šiam tikslui skirtas mokymosi objektas „Tekstas ir užduotys 7–8 kl.“ Atlikdami užduotis mokiniai mokosi atrinkti tam tikram mokymosi stiliui geriausiai tinkančius mokymosi būdus, tinkamai juos pasirinkti konkrečioje mokymosi situacijoje, susipažįsta su naujais, jų dar nenaudotais mokymosi būdais.

Paskatinkite mokinius, kad skaitydami tekstus ir atlikdami užduotis atkreiptų dėmesį į tai, kaip skirtingai jaučiasi, mąsto ir elgiasi aprašomi mokiniai. Tai padės suvokti, kad kiekvienas mokomės skirtingai ir nėra vieno teisingo mokymosi būdo, kad mūsų mokymasis kinta, atsižvelgiant į situaciją. Paskatinkite mokinius pamąstyti, kurio mokinio elgesys jiems atrodo artimesnis, kuriuos iš minimų mokymosi būdų jie jau naudoja. Svarbiausia – atrasti, ką naujo jie galėtų išmokyti ar išbandyti. Taip pat svarbu mokiniams paaiškinti, kad užduotys nėra skirtos patikrinti žinias ar gebėjimus. Todėl nereikia nusiminti, jei užduočių nepavyks atlikti iš karto. Mokiniai gali dar kartą atidžiai perskaityti tekstą ir užduotį, pagalvoti, pasitarti su kitais ar paprašyti pagalbos. Atlikus užduotis ar atsakius į klausimyno klausimus, būtina kartu su mokiniais aptarti, ką naujo jie sužinojo, suprato ar ko nesuprato, kuo pasinaudos, kokius tikslus kels savo mokymuisi patobulinti. Su mokiniais, kuriems sunkiau mokytis, gali būti kalbama individualiai.

Atkreiptinas dėmesys, kad nė vienas iš mąstymo ir mokymosi stilių negali aprėpti ir neaprepti viso sudėtingo mokymosi proceso. Nagrinėdami mokymosi stilius matome tik supaprastintą mokymosi proceso vaizdą. Todėl labai svarbu, kad mokymosi stiliaus nustatymo įrankis būtų naudojamas kaip stimulus ir galimybė mokiniams apmąstyti savo mokymosi bei mąstymo procesus, o mokytojams – geriau pažinti individualias mokinių savybes, bet ne suskirstyti mokinius į kelias nekintamas ir nelanksčias stereotipines grupes.

Atskirų mokymosi stiliaus nustatymo įrankio mokymosi objektų panaudojimo metodinės rekomendacijos

Tekstas ir užduotys 5–6 kl.

Šis mokymosi objektas skirtas supažindinti mokinius su informacijos priėmimo, apdorojimo ir suvokimo būdais, vadinamais mokymosi stiliais. Dažniausiai išskiriami trys pagrindiniai mokymosi stiliai: regimasis (vizualinis), girdimasis (audialinis) ir veikimo (kinestetinis). Kad mokiniai galėtų nusistatyti savo mokymosi stilių, reikia juos mokyti stebėti ir suprasti savo mokymąsi, intuityviai pasirenkamus mokymosi būdus, pažinti stipriąsias ir silpnąsias puses. Mokytojas turėtų išmokyti kreipti dėmesį į mokinių reakcijas skirtingose mokymosi situacijose ir atitinkamai pritaikyti užduotis bei jų atlikimo būdus.

Šiame mokymosi objekte pateikiamas tekstas apie tai, kaip vasaros išpūdžius aprašo trys skirtingų mokymosi stilių mokiniai. Užduotys padės mokiniams atpažinti tris mokymosi stilius ir sužinoti požymius, pagal kuriuos jie skiriami.

Jeigu mokiniams nesiseka atlikti užduotis ar kyla neaiškumų, jiems reikėtų iš karto suteikti pagalbą, padėti išsiaiškinti užduočių formuluotes. Svarbu mokiniams paaiškinti, kad tai nėra žinių patikrinimo užduotys, todėl nereikia nusiminti, jei ne iš karto pasiseka arba prireikia pagalbos. Mokiniams atlikus užduotis, būtų prasminga aptarti, kokių minčių ar klausimų jiems kilo, ir kartu išsiaiškinti, kad nėra nei gerų, nei blogų mokymosi stilių ir kad dažnai žmonės be sau būdingo mokymosi stiliaus turi ir kitų stilių bruožų, kuriuos verta tobulinti. Po to mokiniams gali būti pateikiamas klausimynas, skirtas nusistatyti savo vyraujančią mokymosi stilių.

Tekstas ir užduotys 7–8 kl.

Šį mokymosi objektą siūloma naudoti po to, kai mokiniai, atsakę į klausimyno mokymosi stiliui nusistatyti klausimus, išsiaiškina, koks mokymosi stilius jiems būdingiausias. Pateikiamas tekstas, kuriame aprašytos keturių mokinių mokymosi patirtys. Jie pasakoja, kaip mokosi, kad geriau įsimintų, kaip konspektuoja, kaip skaito, kad geriau suprastų, kaip susikaupia. Tekste aprašomi įvairių mokymosi stilių žmonėms būdingi mokymosi būdai, todėl kiekvienas mokinys gali rasti sau tinkamų, kuriuos verta išbandyti. Mokytojui derėtų padrąsinti mokinius tobulinti savo mokymąsi, sudaryti galimybę rinktis mokymosi būdus, išbandyti naujus, kurie padėtų tą patį rezultatą pasiekti greičiau ir lengviau. Atlikus užduotis prasminga jas aptarti, pasidalyti savo planais. Galima sukurti minčių žemėlapi žemiausiems mokymosi uždaviniams numatyti.

Klausimynas „Koks mano mokymosi stilius?“ 5–8 kl.

Pateikti klausimai padės mokiniams nusistatyti savo vyraujančią mokymosi stilių. Atsakant į klausimus mokiniui reikės atpažinti, apgalvoti ir įsivertinti savo gebėjimus priimti ir apdoroti informaciją skirtingais būdais, kurie priskiriami regimajam (vizualiniam), girdimajam (audialiniam) ir veikimo (kinestetiniam) mokymosi stiliams. Atsakę į klausimus ir sužinoję, koks mokymosi stilius jiems būdingiausias, mokiniai galės perskaityti patarimus, kokiais būdais turėtų mokytis, kad pasiektų geriausių rezultatų. Svarbu kartu su mokiniams aptarti, ką naujo jie sužinojo, suprato ar ko nesuprato, kuo pasinaudos, kokius kels tikslus savo mokymuisi patobulinti. Esant poreikiui su kai kuriais mokiniams gali būti kalbama individualiai. Į klasės mokinių mokymosi stilius turėtų atsižvelgti juos mokantys mokytojai, kad lanksčiau pritaikytų mokymo(si) metodus ir medžiagą, veiklą pamokose ar namų darbų užduotis.